

Nr 48.

Av herr **Linders m. fl.**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om statens övertagande av byggande och underhåll utav Barsebäcks hamn.

I enlighet med fiskehamnskommissionens förslag äskade Kungl. Maj:t vid 1911 års riksdag i anslag en gång för alla 30,000 kronor till *Barsebäcks hamn*, avsett för fördjupning av yttre hamnbassängen. Framställningen bifölls av Riksdagen.

Vid enskilda tillfällen har Barsebäckshamn av statsmedel erhållit anslag för anläggning, förbättring och utvidgning. Färdigbyggd år 1879 för en totalkostnad av 18,706 kronor och 73 öre, därav statsbidrag kronor 9,100, blev nämnda hamn år 1893 fördjupad och förbättrad för en sammanlagd kostnad av 24,894 kronor 35 öre, varvid staten bidrog med 8,000 kronor. 1902 års »julstorm» åstadkom här likaväl som på åtskilliga andra ställen vid våra kuster betydande skador, som nödvändiggjorde omfattande reparationsarbeten, vilka avslutades först 1906. Kostnaderna härför uppgingo till kronor 110,851 och 31 öre, varav bidrag av statsmedel utgick med ett belopp av 79,220 kronor 25 öre.

Vid den sistnämnda, för hela hamnanläggningen ytterst genomgripande om- och tillbyggnaden, som verkställdes i överensstämmelse med ett av major W. Gagner utarbetat förslag, förkortades den norra hamnarmen cirka 30 meter. Därigenom kom hamninloppet, vilket dittills legat jämförelsevis skyddat, att ligga öppet för vindar från V. och N. V. med påföljd, att vid friskare vind en våldsamt sjö uppkommer i hela yttre hamnbassängen. Därigenom göres hela denna avdelning av hamnen fullkomligt oanvändbar för fiskefarkoster. Dessa äro därför hänvisade att uteslutande förläggas i den trånga, av hamnintressenterna själva bekostade rännan i den inre hamnavdelningen.

Vid fiskehamnskommissionens besök under sommaren 1908 framförde fiskarena sina bekymmer med anledning av den försämring i

hamnens skyddsanordningar, som inträtt efter ifrågavarande reparationsarbeten.

Deras önskemål behjärtades av kommissionen, som på sammanträde i Ystad beslöt att förordna statsbidrag för avhjälpande av den anförda olägenheten, genom en isolerad vågbrytare eller på annat sätt. Vid ett senare sammanträde modifierades detta beslut på så sätt, att kommissionen i stället förordade en förbättring av hamnen, som huvudsakligen skulle bestå i fördjupning av yttre och delvis norra hamnbassängen för en beräknad kostnad av 30,000 kronor. Samtidigt ansåg sig kommissionen böra tillstyrka anstånd med den förut föreslagna vågbrytareanordningen, tills det komme att visa sig, att den verkligen vore behöflig. Kommissionens majoritet synes nämligen ha hyst den uppfattningen, att den föreslagna fördjupningsanordningen skulle bli tillfylllest vid dämpande av ingående sjön. Mot detta beslut anmälde emellertid den med de lokala förhållandena förtrogne ledamoten, H. Ramsten sin reservation, under yrkande att vågbrytaren måtte med understöd av statsverket i första hand komma till anläggning, innan annan förbättringsåtgärd iscensättes.

Emellertid har uppfattningen bland ortens fiskarbefolkning allt mera stadgats, att enda sättet att åstadkomma lugn i hamnen är att vidtaga sådana åtgärder, att de nu vid västlig storm inbrytande brottsjöarne utestängas från yttre hamnbassängen. Såsom förhållandena under det senaste året utvecklats sig framstår ett snart ingripande i detta syfte som en ofrånkomlig nödvändighet. Under en storm i början av december förlidet år har nämligen bålverket i mittbron i yttre hamnbassängen till större delen sönderslagits, varigenom den bakomliggande fyllningen delvis spolats ut i bassängen. Faran att en ny storm skall ytterligare ramponera mittkajen och delvis utfylla ytterbassängen med lera och sand är således överhängande nog. Ja, man kan till och med befara, att hela mittbron vid en starkare storm genombrytes och även den södra bassängen utfylles, då fiskebåtarna skulle berövas det enda skyddade läge, som den jämförelsevis stora hamnen för närvarande bjuder. — En ombyggnad av kajförhållandena, som samtidigt ger ökat skydd åt ytterbassängen, torde sålunda icke utan risk kunna uppskjutas.

I syfte att kunna anvisa en framkomlig väg för avhjälpande av nuvarande brister hava fiskarena låtit distriktsingenjören i Södra väg- och vattenbyggnadsdistriktet, kaptan E. Sahlén, verkställa utredning och utarbeta ett förslag till hamnens förstärkning och förbättring, vilket förslag vidfogas som bilaga. (Tillhörande kartplan och ritningar till-

handahållas vederbörande utskott.) Därjämte hava fiskarena, enligt vad jag erfarit, ingått till Kungl. Maj:t med underdånig framställning om utverkande av förhöjt anslag för hamnens ordnande i enlighet med kapten Sahléns förslag.

Vid personligt besök å platsen ha vi förvissat oss om behovet av ett snart och ordentligt iståndsättande av Barsebäcks hamn. Även håller jag för troligt, att kapten Sahléns förslag innebär en rationell lösning. Kostnaderna skulle i så fall springa upp till 142,000 kronor i stället för beviljade 30,000 kronor.

Att de verkliga kostnaderna för utförandet av de planlagda fiskhamnsbyggnaderna överhuvudtaget komma att betydligt överskrida de ursprungliga kostnadsberäkningarna, dels emedan de faktiska byggnadskostnaderna stigit, men dels och förnämligast därför, att man kommit underfund med att mycket solidare byggnader erfordras för att motstå stormarna, därom fick Riksdagen ett tydligt besked i fjolårets statsverksproposition. Då äskade nämligen Kungl. Maj:t anslag till påbörjande av de första fyra fiskehamnarna, Träslöv, Glommen, Grundsund och Hönö-Klåva. Vid en förnyad undersökning hade det visat sig, att utförandet av dessa fyra hamnar skulle komma att draga en kostnad av 1,865,000 kronor (alternativt 2,285,300 kronor) i stället för av fiskehamnskommissionen 1909 beräknade 930,000 kronor. Av den förnyade utredning angående byggnadssätt och kostnader, som överstlöjtnanten O. Z. Ekdahl utfört beträffande ifrågavarande fyra hamnar, övertygades Riksdagen om den krävande förändringen och biföll i huvudsak Kungl. Maj:ts proposition. Som motiv för ett förändrat och solidare byggnadssätt hade överstlöjtnant Ekdahl bland andra exempel på allt för svagt utförda hamnanläggningar anfört detta:

»Barsebäcks hamn, fullbordades år 1879 och efter 3 år voro vågbrytarna delvis utrasade och ödelagda. Sedan de reparerats och försetts med betonöverbyggnad på den lösa stenfyllningen som undergrund, blevo de snart ånyo skadade och måste ånyo ombyggas och repareras.»

Att nu Barsebäcks hamn för att sättas i gott och för framtiden hållbart skick även skulle komma att draga betydligt ökade kostnader är sålunda en naturlig följd av det ändrade sakläget. Och, som förut sagts, hava fiskarena i sina bekymmer vänt sig till regeringen med en petition om hjälp.

Emellertid vill det synas oss, som om den redan förebrakta utredningen vore så pass vägande, att ett allvarligt upptagande av frågan, huruvida ej lämpligast staten borde bygga och underhålla även Barse-

bäckes hamn i likhet med Träslöv, Glommen m. fl., vore på sin plats. Det förefaller föga troligt, att intressenterna själva med det beviljade anslaget av 30,000 kronor skulle kunna utföra det nödvändiga och alldeles omöjligt för dem att åstadkomma betryggande hamn. Fullkomligt oriktigt och oekonomiskt torde det vara att låta fiskläget kasta bort 30,000 kronor på en uppmuddring, som första starka väst- eller nordväststorm kan sopa bort spåren av.

På grund av vad sålunda anförts tillåta vi oss föreslå Riksdagen,

att Riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida Barsebäckes hamn, vars iståndsättande på ett fullt betryggande sätt synes erfordra betydligt större kostnader än fiskehamnskommissionen 1909 hade beräknat och Riksdagen år 1911 uttalat sig för, lämpligast bör byggas och underhållas av staten samt för Riksdagen framlägga det förslag, som utredningen kan motivera.

Stockholm den 23 januari 1914.

Sven Linders.

Jöns Jönsson.

Johan Jönsson.

Slätåker.

Revinge.

Avskrift.

Bilaga 1.

Transumt.

Betänkande.

På uppdrag av hamnstyrelsen i Barsebäck har undertecknad uppgjort bilagda förslag till hamnens förstärkning och förbättring och får jag, under hänvisning till ritningar och kostnadsförslag m. m. härom anförda följande.

Av fiskehamnskommissionens utredning framgår, att vågbrytarna, i och för sig tillsvidare av nöjaktigt kraftig konstruktion efter den senast verkställda ombyggnaden, icke erbjuda tillräckligt skydd mot inbrytande sjö för innanför desamma befintliga anordningar eller förlagda farkoster. — Kommissionens förslag att genom fördjupning av norra hamnbassängen i huvudsak undanröja denna

olägenhet, har icke hos intressenterna vunnit någon större tilltro, utan hålla dessa före, att enda medlet att åstadkomma lugn i hamnen består uti att vidtaga anordningar för att i möjligaste mån förhindra, att brottsjöarna vid stark väst till nordväst storm ränna in genom gattet. — För egen del är jag av samma åsikt och håller jag dessutom före, att härvidlag det åsyftade målet skulle kunna ernås på ett bättre och lämpligare sätt, än som av flera auktoriteter föreslagits genom anbringande av en eller flera yttre friliggande vågbrytare, genom att den norra hamnarmen i erforderlig grad förlängdes i riktning mot grundet »Kulorna» samt att en ny inseglingssäna upptoges i samma riktning d. v. s. mot västsydväst, därifrån, ehuru den förhärskande vindriktningen är från det hållet, någon svår sjö tillfölje förenämnda grund aldrig förekommer. — Vid ett par konferenser med de ledande bland intressenterna hava dessa också uttalat sitt gillande härav.

Vid flera under de senare åren förekommande stormar från nordväst hava de inbrytande sjöarna svårt angipit landbryggans yttre bålverk. Under en sådan storm i början av december förra året blev bålverket till större delen sönderslaget över medelvattenytan och bakfyllningen delvis utspolad i hamnbassängen.

Innan jag går att närmare beskriva de av mig föreslagna anordningarna för hamnens förbättring, vill jag förutskicka följande.

Sjöbottnen utgöres här av en hård, delvis stenbemängd och därför ganska svårarbetad, pinnmoartad lera. Någon avsevärd sand- eller tångdrift söderifrån, som här skulle kunna vara besvärlig, förefinnes ej.

Trävirke torde av nedannämnda anledning icke lämpligen här böra, åtminstone i större utsträckning, användas vid nybyggnaderna. — Sjömask har visserligen icke här ännu upptäckts, men möjligheten för dess uppträdande och därmed följande skadegörelse är icke utesluten, sedan dess befintlighet vid åtskilliga av Öresunds hamnar konstaterats. Dessutom har här jämväl påvisats förekomsten av ett annat, ehuru icke i samma svåra grad förstörelsegörande skadedjur, nämligen larven av skalbaggen *Nacæres melanura*.

De av mig nu föreslagna förbättringsarbetena äro av följande omfattning.

Förlängning av norra vågbrytaren.

Som förut nämnts, torde lämpligaste sättet för att hindra grov sjö att komma in i hamnen och således för att få erforderligt lugn i densamma bestå däruti, att norra vågbrytaren förlänges, i samband varmed ny inseglingssäna upptages. Härigenom kommer även angöringen av hamnen i betydlig grad att underlättas. Enligt förslaget skulle vågbrytaren utbyggas i V. S. V. riktning c:a 40 m. Fullt skydd erhålles då för inbrytande sjö från V. S. V. mot N. och endast sjö från S. S. V. till V. S. V. kan rulla in. — Denna är dock aldrig svår, till följd av att den brytes vid »Kulorna» och löper in längs norra hamnarmen, som icke användes som tilläggsplats.

Förlängningen av vågbrytaren har jag föreslagit skola utföras av betan, som på den utåt mot sjön vända sidan och på parapeten klädes med granit i stora skift samt på överytan och insidan beklädes med gatsten, allt ända ned till botten; detta för att den under alla förhållanden skall vara tillräckligt motståndskraftig mot sjön och för att framtida reparation i möjligaste mån skall kunna undvikas. Jag har härvid tänkt mig, att vågbrytaren skall sammansättas av flera delar, som var för sig byggas i kasuner i längder av c:a 7 m. Kasunerna skulle

bestå av en botten av järn- och betong med löstagbara sidor av järnplåt, utstyvad med vinkeljärn. Längsidorna sammansätts av flera segment, som hopfästas med varandra medelst skrubbultar i vinkeljärnen, mellan vilka tätningsskivor av tjärpapp, drev eller dylikt läggas. Även gavlarna göras i flera segment och givas den form, ritningen utvisar. Då de färdiga kasunerna bliva ansenligt tunga, c:a 30 ton, måste en provisorisk slip anordnas för deras sjösättning. Sedan kasunen så noggrant som möjligt inriktats på avsedd plats och därefter sänkts å den med stenskräv avjämnande botten, verkställes murningen och betonggjutningen inuti densamma till erforderlig höjd över vattenytan, varefter plåtväggarne genom dykare borttagas för att apteras på nästa kasunbotten. Mellanrummen mellan de olika i kasunen uppbyggda delarna utfyllas till c:a 0,5 m. höjd över botten med i vattnet gjuten betong. Sedan denna kaka hårdnat, tätas i ytterfogarna med plank och drev, varefter mellanrummet torde kunna läns pumpas, så att resten kan gutas torrt och varvid själva fogen kan täckas med granitsten. — Övervattenskroppen utföres sedan i en följd längs hela vågbrytaren. — Vid dennas yttre fot anbringas till skydd mot underskärning stenklädda betonblock i tvenne rader. — Inseglingsfyren utflyttas på den förlängda vågbrytarens pirhuvud.

Ny kaj å landbryggan.

Å landbryggans yttersida har det förutvarande träbålverket vid den senaste decemberstormen till större delen blivit sönderslaget, vadan ny kaj måste uppföras å en längd av c:a 52 m., och föreslås, att denna fortsättes längs norra sidan inåt land på c:a 33 m. sträcka. — Då landbryggan efter vågbrytarens förlängning ej kommer, i motsats till vad förut varit fallet, att bliva utsatt för inbrytande sjö, har jag, i tanke att göra kajbyggnaden, med undvikande av träkonstruktion, så billig, solid och lämplig som möjligt, föreslagit, att den skall komma att bestå av ett järn- och betongdäck, uppbyggt av betongpålar. Brobänken lägges av gatsten i sand och avslutas med en kant av granit. — Pålarna böra till skydd mot saltvattnet före nedslagningen bestrykas ett par gånger med asfalttjära, varmed även övriga åtkomliga betonytor böra bestrykas.

Muddring.

För att bereda erforderligt djup för de större farkoster, som numera användas såväl vid fisket som vid fraktfarten och för att bättre kunna utnyttja hamnen, måste denna delvis fördjupas och föreslås, att hela ytterhamnen och norra bassängen, så långt ny kaj uppföres, muddras upp till 3,0 m. djup under medelvattenytan. Tillfölje norra vågbrytarens förlängning måste även ny inseglingsränna upptagas, och föreslås, att denna muddras till 3,5 m. djup.

Kostnaden för de föreslagna arbetena har jag beräknat till 142,000 kr.
Malmö i april 1913.

Einar Sahlén.

Bilaga 2.

Kostnadsförslag

till förstärkning och förbättring av Barsebäcks hamn, Malmöhus län.

I. *Förlängning av norra vågbrytaren.*

Längd = 35 m.

Botten och uppstyvningsväggar i kasunerna (blandning 1:2:2 1/2) 40 kbm. à 35 kr.	kr.	1,400:—	
Armeringsjärn, 4,5 ton à 250 kr.	»	1,125:—	
Bottens avjämning, kasunernas sjösättning, sänkning och länshållning samt upptagning av plåtväggarna m. m., 5 st. à 500 kr.	»	2,500:—	
Betonnur (blandning 1:2:4), 145 kbm. à 25 kr.	»	3,625:—	
» (» 1:3:6 ÷ 20 % sten), 120 kbm. à 20 kr.	»	2,400:—	
» (» 1:5:7 ÷ 20 % sten), 200 kbm. à 18 kr.	»	3,600:—	
Betonnurens beklädnad med stor sten, 100 kbm. à 50 kr.	»	5,000:—	
» » » nubbsten, 215 kvm. à 7 kr.	»	1,505:—	
Pållare av sten, 2 st. à 60 kr.	»	120:—	
Förtöjningsringar, 2 st. à 25 kr.	»	50:—	
Betonblock längs yttersidan, 105 kbm. à 35 kr.	»	3,675:—	25,000:—

II. *Pirhuvudet.*

Botten och uppstyvningsväggar i kasunen (blandning 1:2:2 1/2), 8,4 kbm. à 35 kr.	kr.	294:—	
Armeringsjärn, 0,9 ton à 250 kr.	»	225:—	
Bottens avjämning, kasunens sjösättning, sänkning och länshållning samt upptagning av plåtväggarna m. m.	»	600:—	
Betonnur (blandning 1:2:4), 50 kbm. à 25 kr.	»	1,250:—	
» (» 1:5:7 ÷ 20 % sten), 50 kbm. à 18 kr.	»	900:—	
Betonnurens beklädnad med stor sten, 40 kbm. à 50 kr.	»	2,000:—	
» » » nubbsten, 16 kvm. à 7 kr.	»	112:—	
Trappa till pirhuvudet	»	30:—	
Pållare av sten, 1 st. à 60 kr.	»	60:—	
Betonblock längs yttersidan, 20 kbm. à 35 kr.	»	700:—	
Flyttning av fyr	»	300:—	6,471:—

Överföres kronor 31,471:—

Överfört kronor 31,471:—

III. *Ny kaj.* Längd = 85 m.

Kostnad pr 3 m:s längd.

Betonpålar, 11 m. à 15 kr.	kr.	165:—	
Beton (blandning 1 : 2 : 2 1/2), 2,5 kbm. à 35 kr.	»	87:50	
Armeringsjärn, 0,86 ton à 250 kr.	»	90:—	
Formar, 18 kvm. à 3 kr.	»	54:—	
Fyllning med flintsten, 7 kbm. à 5 kr.	»	35:—	
Mur av sten i cementbruk, 4 kbm. à 15 kr.	»	60:—	
Grusfyllning, 7 kbm. à kr. 2,50	»	17:50	
Betäckningslist, 3 m. à 20 kr.	»	60:—	
Gatsten, 7 kvm. à 7 kr.	»	49:—	
Frihult av 20×20 cm. furuvirke med bultar och aptering, 6 m. à 3 kr.	»	18:—	
		<u>Summa kronor</u>	636:—
Totalkostnad, 85 m. à 212 kr.	kr.	18,020:—	
Pållare av sten, 5 st. à 60 kr.	»	300:—	
Förtöjningsringar, 4 st. à 25 kr.	»	100:—	
Beton till pållare och förtöjningsringar (blandning 1:5:7), 40 kbm. à 20 kr.	»	800:—	19,220:—

IV. *Muddring.*

I inseglingssäcken till 3,5 m:s djup, 4,000 kbm. à kr. 3,50	kr.	14,000:—	
I hamnen till 3,0 m:s djup, 16,000 kbm. à kr. 3,50	»	56,000:—	70,000:—

V. *Arbetsledning m. m.*

1 st. järnkasson inklusive erforderlig uppstyvning av trä		3,000:—	
Arbetsledning, redskap och oförutsedda utgifter, c:a 15 % av förestående kostnader		18,309:—	
		<u>Summa kronor</u>	142,000:—

Malmö i april 1913.

Einar Sahlén.